

Banking Offence and Punishment Act 2064

परिच्छेद १

- परिभाषाहरु:
- संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ :
 - यस ऐनको नाम बैंकिन कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ रहेको छ ।
 - यो ऐन नेपालभर लागू हुनेछ र नेपालमा बैंकिन कसूर गरी विदेशमा रहे बसेको जुनसुकै व्यक्ति वा संस्था समेतलाई लागू हुनेछ ।

परिच्छेद २ बैंकिन कसुर

- (३) अनधिकृत रुपमा खाता खोल्न वा रकम भुक्तानी माग गर्न नहुने
 - नक्कली कागजात पेश गरी खाता खोल्न, खोल्न दिन, त्यस्तो खातामा रकम जम्मा गर्न, गराउन, रकम भिक्न वा भिकाउन, बिधुतिय कार्ड वा उपकरण प्रयोग गरि रकम निकाल्न
 - काल्पनिक ब्यक्ति वा संस्थाको नाममा खाता खोल्न वा खोलाईदिन
 - आफ्नो खातामा मौज्दात नहुंदा समेत चेक खिच्न
- (५) अनधिकृत रुपमा रकम निकाल्न वा भुक्तानी दिन नहुने
 - अनाधिकृत रुपमा अन्य ब्यक्तिको खाताबाट रकम भिक्न, वा रकमान्तर गर्न वा नगद भुक्तानी दिन

- (६) विद्युतीय माध्यमको दुरुपयोग वा अनधिकृत प्रयोग गरी भुक्तानी लिन वा दिन नहुने :
 - डेबिट, क्रेडिट वा ए.टि.एम मेसिन वा अन्य विद्युतिय माध्यमको अनाधिकृत प्रयोग गरि
- (७) अनधिकृत रुपमा कर्जा लिन वा दिन नहुने
 - (क) भूटो बिवरण, बित्तिय बिवरण, कृत्रिम ब्यवसाय खडा गरि कर्जा लिन वा दिन
 - (ख) धितोको अस्वभाविक बढी मुल्यांकन गरि कर्जा लिन, दिन
 - (ग) परियोजनाको लागत अस्वभाविक बढाई कर्जा लिन, दिन
 - (घ) अख्तियारी वा स्वीकृति को सिमा नाघेर कर्जा लिन दिन वा छुट सहुलियत लिन दिन
 - (घ१) कर्मचारी सेवा शर्त बिनियमावलीले भन्दा बाहेक का कर्जा प्र.का.अ. वा अन्य कर्मचारीले लिन
 - (घ२) संस्थापक वा संचालक वा अन्य बित्तिय स्वार्थ भएका ब्यक्तिले वा परिवारका सदस्यले समेत उक्त बैंक बाट कर्जा लिन

- (७) अनधिकृत रुपमा कर्जा लिन वा दिन नहुने
 - (ङ) एक पटक धितोमा राखेको धितो रितपुर्वक फुकुवा नभई अर्को बैंक तथा बित्तिय संस्थावाट कर्जा लिन वा दिन
 - (च) नक्कली रिणी खडा गरि कर्जा उपलब्ध गराई कर्जा आफुले उपभोग गर्न वा त्यस्तो जानकारी भएता पनि कर्जा प्रवाह गर्न
 - (छ) ग्राहकको आवश्यकता भन्दा वढि कर्जा प्रवाह गर्न
 - (ज) कर्जा उपलब्ध गराएवापत अनुचित लाभ लिन
 - (झ) संस्थापक संचालक, प्र.का.अ. वा रिण प्रवाह गर्ने ब्यक्तिले आफुले समेत रिण उपभोग गर्ने हेतुले कर्जा प्रवाह गर्न
 - (ञ) बित्तिय स्वार्थ गांसिएको ब्यक्ति वा संस्थालाई कर्जा प्रवाह गर्न

- (८) कर्जाको दुरुपयोग गर्न नहुने :
 - अन्य प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्ने
- (९) बैङ्क स्रोत, साधन र सम्पत्तिको दुरुपयोग गर्न नहुने:
 - बैंक संग आवद्ध कसैले पनि बैंकको सम्पत्तिको दुरुपयोग गर्न पाईने छैन
- (१०) ऋणीले रकम भिक्न र सम्पत्ति प्राप्त गर्न नपाउने :
 - कालोसुचिमा परेका रिणीले आफना कुनै पनि खातामा रकम भिक्न, चल अचल सम्पत्ति प्राप्त वा खरिद गर्न पाउने छैन ।
 - तर कर्जा चुक्ता गर्न र दैनिक आवश्यकता पुरा गर्ने प्रयोजनका लागि तोकिएको सिमा सम्म भन्ने गर्न पाउने ।

- (११) ऋणीको चालू परियोजनालाई नोक्सान हुने गरी ऋण वा सुविधा रोक्न नहुने:
 - कर्जा स्वीकृति र प्रथम किस्ता भुक्तानी गरेपश्चात परियोजनालाई असर पर्ने गरि बिना कारण वा मनासीव कारण नभई कर्जा सुबिधा रोक्न नहुने
- (१२) कागजात वा खाता बही सच्याई कीर्ते वा जालसाजी गरी हानि नोक्सानी पुर्‍याउन नहुने:
 - कागजात वा बहिमा लेखिएको कुनै बिबरण कसैले पनि हटाउने वा अरु कसैलाई घाटा वा फाईदा हुने गरि सच्याउनु वा किर्ते गर्न हुदैन ।
- (१२क) बैंक वा वित्तीय संस्था वा सहकारी संस्था वा संघलाई भुक्त्याई काम कारोबार गर्न नहुने :
- (१३) बढी, कम वा गलत मूल्यांन तथा वित्तीय विवरण तयार गर्न नहुने :
- (१४) अनियमित आर्थिक तथा वित्तीय कारोबार गर्न गराउन नहुने:
- (१४क) ढुकुटीको कारोबार गर्न नहुने :
- (१४ख) गैर कानूनी रुपमा बैकि- कारोबार गर्न नहुने :

परिच्छेद ३ दण्ड वा सजाय

- दफा ३ बमोजिमको कसुर भएमा बिगो खुलेको अवस्थामा बिगो वरावरको जरिवाना र ३ महिना सम्म कैद
- दफा ११ बमोजिमको कसुर भएमा बिगो भराई बिगो वरावरको जरिवाना

दफा ५, ६, ७ को घ, घ१, घ२, ड, च, छ, ज, झ, ञ दफा ८, ९, १०, १२, १४	बिगो	कैद
	दशलाख सम्म	१ वर्ष
	५० लाख सम्म	२ देखि ३ वर्ष
	१ करोड सम्म	३ देखि ४ वर्ष
	१० करोड सम्म	४ देखि ६ वर्ष
	५० करोड सम्म	६ देखि ८ वर्ष
	१ अर्व सम्म	८ देखि १० वर्ष
	१ अर्व भन्दा माथि	१० देखि १२ वर्ष

<p>दफा ७ क, ख, ग, दफा १३ बमोजिमको कसुर</p> <p>१२क, १४क, १४ख</p> <p>५० लाख सम्म बिगो ५ करोड सम्म बिगो ५० करोड सम्म बिगो ५० करोड भन्दा माथि</p>	
	बिगो भराई ४ वर्ष सम्म कैद
	<p>१ देखि ३ वर्ष सम्म कैद ३ देखि ५ वर्ष सम्म कैद ५ देखि ७ वर्ष सम्म कैद ७ देखि ९ वर्ष सम्म कैद</p>

- बिगो जफत गरि बिगो कायम गर्न नसकिने अवस्थामा कसुरको मात्रा हेरि २ वर्ष सम्म कैद र दशलाख रुपैयां सम्म नगद जरिवाना हुने छ ।
- कसुर गर्ने कर्मचारीको पहिचान भएमा कर्मचारी नभएमा उक्त समयको त्यो संस्थाको प्रमुखलाई कारवाही गरिने
- बैकिन कसुर गर्न उद्योग गर्ने ब्यक्ति वा त्यस्तो उद्योग गर्न सहयोग गर्ने ब्यक्तिलाई कसुरदारको भन्दा आधा सजाय हुनेछ ।
- बैकिन कसुर गर्ने उद्योग वा उक्त कार्यलाई सहयोग गर्ने संस्थाको प्रमुख लाई नै यस ऐन बमोजि को कारवाही हुने ।
- संस्थाको अध्यक्ष, संचालक, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत आदिले तोकिए बमोजिमका कसुर गरेमा उक्त कसुरमा हुने कारवाहिमा थप १ वर्ष सम्म कारवाही गर्न सकिने ।
- बाधा बिरोध गर्ने लाई सजाय:
 - अनुसन्धानमा बाधा बिरोध गर्नेलाई ६ महिना सम्म कैद, पांच हजार सम्म जरिवाना वा दुबै गर्न सकिने

परिच्छेद ४: मुद्धाको कारवाही

- जाहेरी दिने अवधि र हदम्याद:
 - कसुर भएको वा थाहा पाएको एक वर्ष भित्र जाहेरि दिनु पर्ने
 - जाहेरी दिएको ६ महिना भित्र मुद्धा दर्ता गर्नु पर्नेछ ।
 - बैंक कर्मचारीले गरेको कसुरको सन्दर्भमा अवकास प्राप्त गरे पश्चात समेत जाहेरि दिन सकिने छ ।
- सरकार बादि हुने
 - यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने मुद्धामा सरकार बादि हुनेछ ।

- थुनामा राखि कारवाही गर्न सकिने
 - कुनै ब्यक्तिले आफ्नो कसुरको प्रमाण नष्ट गर्न सक्ने, अनुसन्धानमा बाधा पुराउन सक्ने, देखिएमा वा नेपालमा बसोवास नभएको तर कसुर हेर्दा छ महिना भन्दा बढि सजाय हुन सक्ने देखिएमा थुनामा राखि कारवाही गर्न सकिने छ ।
- बिषेश अनुसन्धान टोलि गठन गर्न सकिने
 - बैंकिन कसुरको अनुसन्धानका लागि नेपाल सरकारको महान्यायाधिवक्ता, प्रहरी महानिरीक्षक, र नेपाल राष्ट्र बैंक संग परामर्श गरि अनुसन्धान टोलि गठन गर्न सकिने छ ।
- बिवरण माग्न सक्ने
- अनुसन्धान टोलिले उक्त कसुर संग सम्बन्धीत बिवरण, बैंक स्टेटमेन्ट आदि माग्न सक्नेछ भने उक्त कागजात वा बिवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धीत पक्षको दायित्व हुनेछ ।

परिच्छेद ५: विविध

- सहयोग गर्नु पर्ने:
 - बैंकिन कसुर सम्बन्धी अनुसन्धान गर्ने अधिकारीलाई सहयोग पुराउनु कर्तव्य हुने छ ।
- गोप्यता भंग गरेको आधारमा कारवाही नहुने :
 - बैंकिन कसुर सम्बन्धी जानकारी दिदा गोपनियता भंग भएको मानिने छैन भने कारवाहि समेत नहुने ।
- म्याद तामेल सम्बन्धी व्यवस्था
 - विदेशि नागरिक भएमा: सम्पर्क कार्यालय, वा प्रतिनिधि मार्फत, र सो लाई आधिकारीक मानिने ।
 - सम्पर्क ब्यक्ति वा ठेगाना नभएमा: कारोवार हुने मुख्य स्थान वा निजले बसोवार गर्ने स्थायी ठेगाना, वा पत्राचारको ठेगानामा गर्नु पर्ने

- सुचना प्रकाशन गर्ने

- सुचना पठाउँदा सुचना बुझाउन नसकिएमा राष्ट्रिय स्तरको पत्रिका मा कम्तीमा २ पटक प्रकाशन गरे पश्चात सुचना दिएको मानिने । तर विदेशिको हकमा राष्ट्रिय स्तरको अंग्रेजि दैनिक मा प्रकाशन गरिने ।

- विदेशी व्यक्तिको सम्पत्ति रोक्का राख्न आदेश दिने :

- अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने अधिकारीले दिएको सूचना तामेल भएको म्याद बमोजिम अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने अधिकारी समक्ष उपस्थित नहुने कुनै विदेशी व्यक्तिको नेपालभित्र कुनै सम्पत्ति, हक, हित वा सरोकार रहेछ भने त्यस्तो सम्पत्ति यथास्थितीमा राख्न वा नेपाल बाहिर लैजान नपाउने गरि आदेश दिन सक्ने र सो आदेशको पालना गर्नु सबैको दायित्व हुने ।
- आदेश पालना नगर्ने लाई १ लाख सम्म जरिवाना र यदि आदेश पालना नगर्दा नेपाल सरकारलाई कुनै नोक्सानी भएको छ भने सो को समेत असुल गर्न सकिने ।

- मुद्दाको कारबाही र किनारा गर्न बाधा नपर्ने :

- मुद्दा दायर हुनु अघि वा दायर भएपश्चात अभियुक्तको मृत्यु भएमा बिनारा लगाउन सकिने ।

- सजायको मागदाबीवाट छुट हुन सक्ने :
 - अनुसन्धानमा सहयोग गर्ने अभियुक्तलाई साक्षिको रुपमा आंशिक वा पुर्ण छुट दिन अनुसन्धान अधिकृत ले सक्ने,
 - तर भुटा वयान दिएमा, सहयोग अन्य सबुत तथा प्रमाणवाट प्रमाणित नभएमा पुन मुद्धा दायर गर्न सकिने ।
- अयोग्य मानिने:
 - यस ऐन बमोजिम सजाय पाएको ब्यक्ति बैंक तथा बित्तिय संस्थाको कर्मचारी हुन अयोग्य रहने छन ।
- प्रचलिन कानुन बमोजिम हुने:
 - यस ऐनमा अन्यत्र जे सुकै लेखिएको भएता पनि प्रचलिन कानुन बमोजिम सार्वजनिक पद धारण गरेको ब्यक्ति वा राष्ट्रसेवक रहेको खण्डमा भने अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन २०४८ र भ्रष्टाचार निवारण ऐन २०५९ बमोजिम कारवाही हुने भएमा सो बमोजिम नै हुने ।
- नियम बनाउन सक्ने:
 - यस ऐनको कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आवश्यक नियम बनाउन सक्ने